

رژیم حقوقی تغییر آب و هوا: فرصتها و چالشهای ناشی از تعهدات/اجرای سیاستهای کاهش انتشار در کشور

محمد صادق احدی
معاون طرح ملی تغییر آب و هوا
سازمان حفاظت محیط زیست

جهت ارایه در جلسه
چالشهای مربوط به تغییرات آب و هوا

دوشنبه، ۲۴ آذرماه ۱۳۹۳
ساعت ۱۴-۱۷

UN
DP

دور نمای آتی رژیم حقوقی تغییر اقلیم

فرصت‌های موجود تحت رژیم کنونی تغییرات اقلیمی

تهدید های رژیم آتی تغییر اقلیم و تعهدات کاهش انتشار

راهکارهای بروت رفت از تنگناهای موجود در
اجرای سیاست‌های کاهش انتشار

اقدامات و جهت گیری های آتی

رژیم حقوقی آتی تغییر آب و هوا

رژیم حقوقی بعد از ۲۰۲۰...

- یکی از مصوبات اجلاس دوحه در سال ۲۰۱۲، ایجاد یک رژیم حقوقی الزام آور کاهش انتشار برای تمامی کشورهای دنیا بوده است.
- ساختار این رژیم حقوقی باید تا اجلاس سران اعضای متعهد به کنوانسیون در سال ۲۰۱۵ در پاریس نهایی گردد و از سال ۲۰۲۰ به اجرا درآید.
- این رژیم حقوقی جدید تمامی کشورهای دنیا را متعهد به کاهش انتشار متناسب با ساختارهای اقتصادی شان (مسئولیت مشترک، تعهدات متفاوت) می نماید.
- کشورها موظف هستند - Intended Nationally Determined Contributions- خود را با توجه به نیازهای مالی-فنی مورد نیاز، سال پایه، چهارچوب زمانی برای اجرا، متدولوژی (سناریوی پایه)، میزان مشارکت مالی هر کشور برای انطباق و افق آن و غیره را [سه ماه اول ۲۰۱۵] به دبیرخانه ارائه نمایند.

فرصتها

فرصتها اجرای سیاستهای کاهش انتشار (سطح ملی):

- بهینه سازی انرژی و حفظ منابع برای نسلهای آتی و مدیریت و استفاده پایدار از منابع
- کاهش آلایندهای هوا و سایر تخریبهای زیست محیطی
- کاهش هزینه های اقتصادی-اجتماعی ناشی از تخریب زیست محیطی
- بهبود شرایط اشتغال و ایجاد کسب و کار های جدید مبتنی بر دانش

فرصتها (بین المللی):

■ اجرای پروژه های مکانیسم توسعه پاک (فرصت اخذ گواهی کربن از پروژه های کاهش انتشار و ذخیره سازی آنها برای دوره آتی تعهدات)

■ اخذ کمکهای مالی بلاعوض از صندوق تسهیلات محیط زیست جهانی برای پروژه های بهره وری انرژی، جمع آوری گازهای ارسالی به فلر، پروژه های جمع آوری و ذخیره سازی دی اکسید کربن (CCS)، تکنولوژیهای نوین و کم کربن

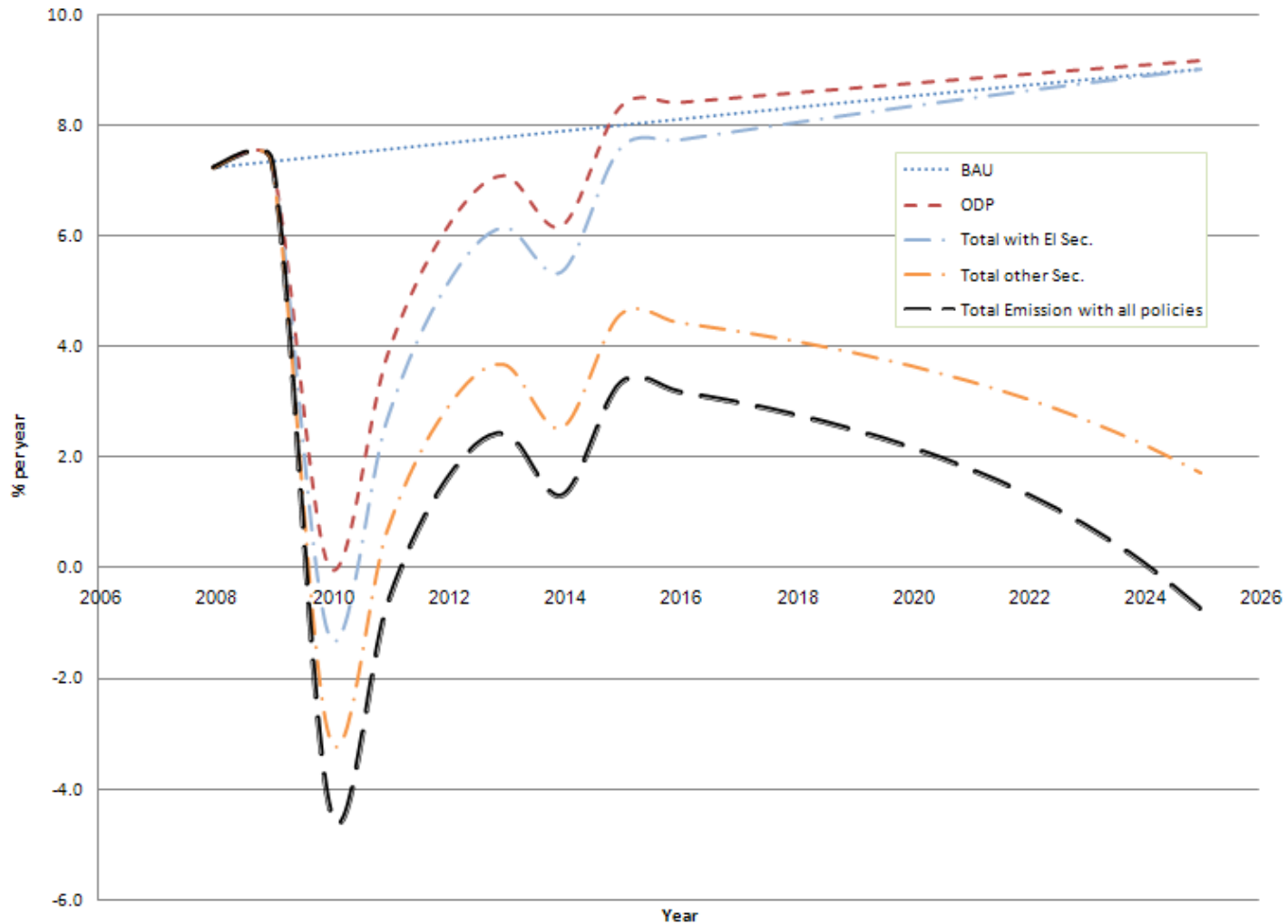
■ توسعه پروژه های کاهش انتشار ملی تحت NAMAs

■ اخذ کمکهای مالی از صندوق اقلیم سبز (Green Climate Fund - GCF) و صندوق انطباق

■ اخذ کمکهای فنی از شبکه تکنولوژیهای تغییر آب و هوایی (CTCN)

تهدیدهای ناشی از قبول تعهدات کاهش
انتشار

نرخ رشد انتشار سالیانه گازهای گلخانه ای کشور در بخش انرژی در سناریوهای مختلف (%)

تهدیدها (ملی):

- تحریم های بین المللی و عدم دسترسی به تکنولوژیهای کارآمد و دوستدار محیط زیست (البته در این خصوص امکان تبدیل تهدید به فرصت نیز با توجه به مستثنی بودن این سیاستها/تکنولوژی ها وجود دارد(دیپلماسی زیست محیطی)).
- تحریم های بین المللی و عدم دسترسی به صور رایج تامین مالی جهت توسعه زیر بخشهای انرژی کشور و بتبع آن کاهش اولویت مسایل زیست محیطی
- نبود تجربه و انگیزه کافی در بالفعل کردن فرصتهای بالقوه موجود در کنوانسیونها بین المللی در کشور
- فشار هزینه ای بر بخش های انرژی/صنعت کشور در کوتاه مدت در صورت قبول تعهدات کاهش انتشار ملی/بین المللی

تهدیدها (بین المللی):

- پر کربن بودن اقتصاد کشور و آسیب پذیر بودن آن در صورت قبول تعهدات کاهش انتشار
- اتکای شدید اقتصاد کشور به درآمد های نفتی و آسیب پذیری آن در اثر اقدامات مقابله ای (سیاستهای کاهش انتشار) کشورهای توسعه یافته
- نبود زیر ساختهای لازم (قانونی، حقوقی، مالی) در کشور در اجرای سیاستهای کاهش انتشار و بتبع آن عدم آمادگی برای قبول تعهدات کاهش انتشار
- کاهش شدید قیمت های گواهی کربن در بازار بین المللی و عدم تمایل بنگاهها به سرمایه گذاری در پروژه های CDM
- عدم انعطاف و نیز محدودیت های موجود در قوانین داخلی در استفاده از منابع بین المللی
- عدم مشارکت فعال در شکل گیری قوانین و مقررات بین المللی بعنوان بازیگران اصلی بمنظور حفظ حداکثری منافع ملی

راهکارها:

- تعیین Vision و جهت گیری های آتی بلند مدت برای تغییرات آب و هوایی در کشور
- تبیین استراتژی ها و برنامه عمل تغییرات آب و هوایی جهت حصول به اهداف بلند مدت تعیین شده
- تلفیق موضوعات تغییر آب و هوایی در اسناد بالادستی و برنامه های توسعه ملی
- تعیین وظایف دستگاهها جهت اجرای برنامه عمل تغییرات آب و هوایی
- اجرای تمام و کمال آیین نامه اجرایی کنوانسیون و پروتکل کیوتو در کشور
- ظرفیت سازی و ایجاد ساختار سازمانی مناسب جهت عمل به تعهدات کنونی و آتی کنوانسیون در سطح ملی و بین المللی

راهکارها:

❖ تدوین برنامه ملی کاهش انتشار گازهای گلخانه ای در کشور و پایش اجرای آن شامل:

- ایجاد زیر ساخت محاسبه موجودی انتشار و گزارش دهی در کشور
- تعیین وضعیت آتی انتشار دستگاهها و سازمانها و بتبع آن کل کشور در افق های آتی
- هدف گذاری میزان انتشار کشور و تعیین سقف مجاز انتشار برای سازمانها در افق های آتی

❖ ایجاد زیر ساختهای تجارت انتشار در کشور شامل:

- تعیین استاندارد انتشار/ سقف مجاز انتشار برای سازمانها/دستگاهها و بنگاههای اقتصادی
- تعیین مالیات کربن برای بنگاههای با انتشار بیش از سطح استاندارد
- خرید گواهی کربن توسط دولت (صندوق ملی محیط زیست) در چند سال ابتدایی شکل گیری بازار مجوزهای کربن
- ایجاد بورس کربن ملی
- ایجاد نهاد ها و موسسات ممیزی و صدور گواهی کربن در کشور (آزمایشگاههای معتمد کنونی یا شرکت های صادر کننده گواهی های ایزو میتوانند محل مناسبی برای این مهم باشد)

راهکارها:

- اعطای تسهیلات / مشوقهای مالی / بخشودگی مالیاتی برای اجرای پروژه های کاهش انتشار (مکانیزم های بازار محور نظیر خرید گواهی کربن توسط دولت میتواند بسیار کارآمد تر از اعطای تسهیلات باشد)
- ظرفیت سازی و رفع موانع قانونی موجود در کشور در استفاده از فرصتهای موجود در کنوانسیون تغییرآب و هوا، پروتکل کیوتو و رژیم حقوقی آتی آن
- رفع موانع موجود در استفاده از تسهیلات بین المللی موجود توسط بخش خصوصی نظیر استفاده بخش خصوصی از تسهیلات صندوق محیط زیست جهانی (GEF)
- تعیین و اعلام هرچه سریعتر نهاد تایید کننده پروژه های NAMAs به دبیرخانه کنوانسیون و ظرفیت سازی برای استفاده از پتانسیلهای موجود تحت آن

جمع بندی نتایج :

منافع و مضار تحت UNFCCC و سایر معاهدات بین المللی

• منافع کوتاه مدت:

- تمدید دور دوم تعهدات پروتکل کیوتو،
- تشکیل مکانیزم مالی،
- تشکیل مکانیزم تکنولوژی،
- تشکیل صندوق سازگاری با تغییر آب وهوا،

• مضار

- خاتمه مذاکرات پروتکل کیوتو و ایجاد یک رژیم حقوقی جدید تا سال ۲۰۱۵ که از سال ۲۰۲۰ برای تمام کشورها لازم الاجرا خواهد شد.
- با احتمال زیاد تعهدات کاهش انتشار برای کشورهای در حال توسعه بزرگ و نفتی ایجاد گردد. مضار ناشی از این تعهدات بشرح زیر است:
- تعهدات کاهش انتشار رشد اقتصادی کشور را با توجه به ساختار اقتصاد پرکربن و متکی بر نفت تحت شعاع قرار خواهد داد مگر از الان ب فکر تنوع بخشی اقتصادی باشیم.
- در اثر اجرای تعهدات کاهش انتشار در کشورهای دنیا تقاضای آتی برای سوختهای فسیلی کم خواهد شد و بتبع آن درآمد های نفتی کشور کم خواهد شد.
- مالیات کربن و رد پای کربن و تعهدات ناشی از آن بر بنگاههای کشور
 - بازار اتحادیه اروپا و پروژه های Carbon Stars
 - بازار اتحادیه اروپا و مالیات کربن بر شرکتهای حمل و نقل هوایی
 - سری ایزو 14064 و 14065 در زمینه مدیریت کربن و گزارش دهی انتشار بنگاهها

با تشکر از توجه شما